

ČESKÉ WEBY NEPOTŘEBUJÍ COOKIES SOUHLASY

DRTIVÁ VĚTŠINA WEBŮ LIŠTY K UDĚLENÍ SOUHLASU ZOBRAZUJE, ALE V PODOBĚ PROTI UNIJNÍM PRAVIDLŮM.

Martin Drtina

martin.drtina@economia.cz

S lištami žádajícími souhlas se zpracováním souborů cookies se denně setkává každý uživatel internetu. Při prvním načtení stránky jejich provozovatelé takto získávají od návštěvníků souhlas s tím, že mohou zpracovávat malé datové soubory – ty si web na pozadí a právě bez spolupráce s uživatelem vymění s prohlížečem. Na jejich základě mohou třeba zjistit nákupní historii uživatele, aniž by se zákazník na svůj účet přihlásil. Cookies si umí zapamatovat i údaje zadané do různých on-line kalkulačků, uživateli ale mohou třeba také pomoci předvyplňovat různé formuláře. Cookies využívají i vyhledávače a sociální sítě pro lepší zacílení digitální reklamy. Evropská legislativa považuje tyto informace za osobní údaje.

Česko pluje proti evropskému proudu

V českém prostředí přitom tyto souhlasy povinné nejsou. Může za to nesprávně převzatá směrnice ePrivacy do národní legislativy. „Ohledně zpracování cookies je evropská směrnice založena na takzvaném režimu opt-in, kdy provozovatel webu potřebuje od uživatelů jejich předchozí souhlas s používáním cookies,“ vysvětluje princip evropské úpravy vedoucí advokát Radek Matouš z advokátní kanceláře Eversheds Sutherland.

Členské státy měly povinnost tuto normu zapracovat do národní legislativy do května 2011. Tuzemští zákonodárci sice za tímto účelem přijali novelu zákona o elektronických komunikacích, ponechali v ní ale obrácený režim opt-out, kdy předchozí souhlas uživatelů se sběrem dat není nutný. Podobnou chybu udělali i Němci. Také jim se do zákona dostal opačný režim, než směrnice nařizuje. Tento nedostatek ale soud v případě konkrétní žaloby překlenul kreativním výkladem a zachoval tak smysl směrnice.

„Podle české úpravy weby mají stále možnost využívat všechny kategorie cookies bez souhlasu. Musí uživatele pouze řádně informovat o zpracování dat a případně na základě jejich žádosti jim následně umožnit odmítnout další zpracování,“ upozorňuje Matouš.

I když za chybějící lišty provozovatelům českých webů pokuty ani jiný postih nehrozí, přesto se u nás už více než devět let hojně používají. Důvodem pro to mohou být i smluvní podmínky provozovatelů webů se službami s celosvětovou působností typu Google a dalšími. Vyhledávače i sociální sítě bez ohledu na mezeru v národní legislativě souhlas s výměnou dat požadují.

Zed' mezi uživatelem a obsahem

Naprostá většina webů, a to včetně řady velkých bank nebo telefonních operátorů, však u nás podle advokáta Radka Matouše souhlasy nemá zpracovány korektně. Používají buď takzvanou cookie wall, tedy odpírají uživateli plný přístup k obsahu nebo k některým funkcím stránky, pokud nedostanou paušální souhlas se sběrem všech cookies, nebo takzvaný scrolling, kdy souhlas vyvozují z dalšího používání webu. V prvním

Evropským požadavkům v žádném případě neodpovídá prohlášení, že dalším setrváním na stránce uživatel s používáním cookies souhlasí.

Radek Matouš

vedoucí advokát
Eversheds
Sutherland

případě se jedná o překážku, která vytváří na uživatele tlak.

Praxi, kdy má uživatel možnost buď souhlas se sběrem všech dat udělit a získat tím plný přístup na web, nebo stránku opustit, případně se smířit s tím, že její část bude neustále zakrytá cookie lištou, dokud souhlas neodklikne, nedávno kritizoval Evropský sbor pro ochranu osobních údajů. Ten sdružuje regulátory ochrany dat. Konstatoval, že cookie wall je v rozporu s GDPR a takto získaný souhlas není platný.

„Pokud je uživateli dána pouze možnost akceptovat sledování, nebo ze stránek odejít, nelze takovýmto způsobem udělený souhlas považovat za svobodný a souladný s právem,“ uvedl Vojtěch Marcin z tiskového oddělení Úřadu pro ochranu osobních údajů (ÚOOÚ). Za platný projev vůle nelze považovat ani to, že návštěvník okno prohlížeče ihned neuzavře a bude pokračovat v používání webu. „Evropským požadavkům v žádném případě neodpovídá ani prohlášení ve smyslu, že dalším setrváním na stránce návštěvník s používáním cookies souhlasí,“ doplňuje advokát Matouš.

Na dotaz, zda ÚOOÚ postihuje provozovatele webů za nedostatečně upravený souhlas se sběrem cookies, úřad odkázal na nedávno provedenou kontrolu webu veřejnoprávní České televize. V jejím rámci upozornil na nesprávné převedení evropské směrnice do českého zákona, kvůli čemuž nemůže otázku získávání souhlasů hodnotit.

Mimochodem sám ÚOOÚ na svém webu zpracovává cookies rovněž bez předchozího souhlasu návštěvníků. Upozorňuje je ale na to, jaké údaje, jak dlouho a za jakým účelem uchovává. Podle Jiřího Hradského, koncipienta advokátní kanceláře Sedlakova Legal, to je dostačující: „Souhlas tam být nemusí, stačí, že web obsahuje informaci o tom, jaké údaje je sbírájí, s možností další sběr do budoucna odmítnout.“

Hradský si také podle zákona o svobodném přístupu k informacím od ÚOOÚ vyžádal protokoly ze všech kontrol, které se cookies týkaly. Ve všech sedmi případech postupoval úřad konzistentně. Řídí se výkladem, že generální souhlas je udělen už v nastavení prohlížeče, kdy si uživatel volí, jestli počítač bude cookies ukládat, nebo ne. „Ve Francii by takový náhled na věc byl nemyslitelný,“ upozorňuje Jiří Hradský na různou přísnost regulačních úřadů v Evropě.

Směrnici o ePrivacy úřad nemůže na provozovatelích webů přímo vynucovat. „Do novelizace českého zákona nebo přijetí nařízení o ePrivacy, které nahradí směrnici a bude přímo závazné a vykonatelné, je sankční postih ze strany národního regulátora pro chybějící platný souhlas se zpracováním cookies prakticky vyloučen,“ uzavírá Radek Matouš.

Za příklad hodný následování, který pokynům evropských dohlížitelů nad ochranou soukromí již dnes v podstatě vyhoví, uvedl Matouš prezentaci polostátní energetické společnosti ČEZ. Její web obsahuje banner s rozdělením cookies do čtyř skupin s popisem, proč a v jakém rozsahu jsou tyto údaje shromažďovány, a s možností tento přenos odmítnout. Již udělené souhlasy navíc může uživatel později jednoduše odvolat.

Bez souhlasu odejdi

Vynucování souhlasu se sběrem dat na webu kritizoval Evropský sbor pro ochranu osobních údajů.

Foto: Shutterstock